

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

Qvi Matrimonivm Accvsare possunt, & contra illud testari. Titulus XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

Statutur viri & mulieris assertioni, qui negant aliquo esse filium: nisi indicijs & testibus contrarium probetur, c. transmissa, extr. eod. & c. per tuas, eod.

Legitimi patri succedunt: et dicuntur legitimi, ex quo publicè in facie ecclesia contraxerunt parentes: quamvis inter eos matrimonium non possit esse: dummodo alter habeat bonam fidem nec impedimenti sibi sit conscius, c. cum inter, & c. ex tenore, extr. eod. c. referente, eo.

QVI MATRIMONIUM ACCV-
sare possunt, & contra illud testari.

Titulus XVIII.

Continuatio.

Diuortium regulariter fieri non debet, nisi libello accusationis oblato, & intentione accusatoris fundata. Tutius enim est, contra statuta hominum dimittere coniugatos, quàm legitimè iunctos contra statuta Domini separare, c. licet, extr. de testibus.

Quid est matrimonij Accusatio?

Matrimonij accusatio est, explicatio impedimenti, ob quod matrimonium consistere inter coniuges non potest, ab ipsis coniugibus, vel con sanguineis vel extraneis coràm competenti iudice legitimis probationibus facta, c. relatū, ext. eo.

Qua causa Efficiens?

Voluntas accusantium matrimonium, quibus hoc de iure licet.

Qui matrimonium accusare possunt?

Huic quæstioni, sub distinctione, respondendum est. Nam si impedimētum, quod matrimo-
nio ob-

nio obijcitur, non ex delicto coniugū: nec cuiusquam; præterquã ipforum coniugū; interfit, sed ex defectu proueniat: vt si mulier ita fit arcta, vt cognosci nõ possit: vel vir ita frigidus, vt coire nequeat; soli ipsi coniuges admittuntur ad accusandum. extraneorum enim non interest: quia etiam, illis inuitis, simul morari poterunt, c. cõsultationi, extr. de frig. & malefi. Dummodò castè viuant, c. quod Deo, 30. quæst. 5. Item, vbi per errorem petitur diuortium, c. proposuit, ext. de coniug. seruorum. Vel vbi agitur ad thori separationem, propter commissum adulterium: tunc enim alterius non interest. Quia se possunt recõciliare, quolibet inuito, c. quemadmodum, ext. de iureiur. Si verò impedimentum delictum cõtineat, vt quia aliqui in gradu prohibito, consanguinitatis, vel affinitatis, vel contraxisse, vel contrahere voluisse dicantur, tunc, quia actio popularis sit, quilibet ad accusationem matrimonij admittitur. Hoc tamen ordine seruato, vt cõsanguinei extraneis, & inter hos seniores & præstantiores alijs præferatur. Si igitur parentes existunt hi alijs coniunctis in accusando præponuntur: his autem non existentibus, soror, frater, patruus, auunculus, amita, matertera, & reliqui admittuntur. Et si tota progenies defecerit ab antiquioribus & præstantioribus testimonium accusationis perquiri poterit, vt testatur Fabianus in c. consanguineos, 35. q. 6. Ratio huius est: vt habetur in c. videtur, 35. q. 6. Quia horum interest matrimonium rescindi vel non. Dein: quia alijs melius scire veritatem præsumuntur. Ergo rectissime in accusationem, vel testificationem ma-

854 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
trimonij, vel coniungendi, vel disiungendi reci-
piuntur, d. c. videtur, & c.

Quod Obiectum?

Matrimonium, quod ob impedimentum con-
sanguinitatis, affinitatis, vel alium defectum pe-
titur rescindendum, c. 1. extr. eod.

Quæ Forma?

Vt is, qui matrimonium accusare potest, & ali-
quos propter propinquitatis cognationē sepa-
rari petit, non per chartulæ conscriptionem, sed
propria voce, hoc faciat, & duobus vel tribus eius-
dem consanguinitatis testibus adhibitis, vel totidem
senioribus & honestioribus eiusdem loci impedi-
mentum coram Episcopo, vel competenti iudice
cum præstiti iurisiurandi religione, iuxta for-
mam in c. de parentela, 35. q. 6. vel alio modo le-
gitimo comprobatur, d. c. 1. c. à nobis, c. videtur, extr.
eod. c. consanguineos, & c. videtur, 35. q. 6. Circa
hæc notanda sunt tria: 1. Quod non tantum ex-
tranei, verum proximi consanguinei, & parentes
in testificatione admittantur. Quod enim alias le-
gitur, patrem in causa filij, & filium in causa pa-
tris, ad testificandum non recipiendos, in crimi-
nalibus causis & contractibus procedit: non autem
in causa matrimonij contrahendi, vel disjungendi.
hoc enim casu ipsius coniugij prerogativa, quæ
res favorabilis est, licite recipiuntur, c. videtur,
35. q. 6. in fine. 2. Quod in causa matrimoniali i-
dem possit esse accusator & testis, c. si duo, 35. q. 6.
& c. præterea, extr. de testibus. Distingue ta-
men, ut Speculator, in §. notandum, vers. in cau-
sa, hoc tit. 3. Quod accusator vel testis iuramen-
tum præstare debeat, quod neque gratia, neque præ-
cio

cio, neq; timore, vel odio alicuius contra eos, de quorum coniugio agitur, dicat: sed potiùs, quia credat ita verum esse, & ita se à suis antecessoribus audiuisse, c. de parentela illa quã dicunt esse & c. de parentela illa vnde nos, 35. q. 6

Quis Finis & Effectus?

Est rescissio ipsius matrimonij, impedimẽto, quod obstabat, legitimè probato, c. consanguineos, 35. q. 6. iudex tamen, antequam diuortij sententiã pronuntiet, omnes circumstantias diligenter perpẽdere debet: an accusator & testis sint suspecti, & ob id repellendi? an coniuges se diligant verè, vt num eorum confessio cum alijs ad miniculis præiudicet in primo & secundo gradu? an fictè? vt tunc nullam præsumptionem inducat, c. de illa, extr. de eo, qui cog. conf. vx. suę, & c. item, an fama de hoc increbuerit, quę ad miniculũ præbeat, c. cū in tua, extr. de spons. Quòd si totum negotium ambiguitate ita fuerit obscuratum, vt aperta veritas erui non possit, tutiùs erit, pro matrimonio iudicare, c. licet, extr. de testamentis.

Quæ Affinia?

Officium iudicis. Quia iudex, etiam nullo existente accusatore, citatis his, quorũ interest, nefarias & incestas nuptias manifestè contractas dissoluere potest, c. porro, extr. de diuortijs, c. 1. extr. de off. ordina. & c. qualiter, extr. de accusat. Et denunciatio, quæ tam in scriptis, quàm sine scriptis fieri potest.

Et differt bifariã ab accusatione: 1. Quòd accusatio habeat locum in matrimonio contracto: sed denunciatio in matrimonio con-

trahendo. 2. Quòd accusatio fiat viua voce, & sine scriptis, vel tutius & commodius voce quàm scriptis, c. à nobis, extr. eod. Sed renuntiatio, licet vtroque modo fiat, tutius tamen in scriptis, quàm sine scriptis, fieri contingit, c. literas, extra de restitu. spoliatorum, & d. c. à nobis, extr. eod. Dicitur autem denunciatio, qua Episcopo vel Officiali impedimentū contrahendi matrimonij in scriptis, vel sine scriptis, indicatur, Specula. in §. debet in forma denūtiationis, hoc titulo, &c.

Qua Pugnania?

Iustitia matrimonij contracti, nullitas matrimonij, furtiua & clandestina accusatio, corruptio accusatoris, & alij modi, quibus accusare cōtendens, ab accusatione repellitur. vt sunt. 1. Si accusator sit extraneus, & cōsanguinei existant. 2. Si excommunicatus. 3. Si nec matrimonium vel sponsalia sint contracta: forsitan ætate, vel alia causa prohibente, c. ad dissoluendam, extr. de despons. impub. 4. Si clam, & non publice accuset, vel non propria voce, sed per scripturā accusationem depromat, d. c. à nobis, eod. 5. Si iurare recuset iuxta formam in c. de parentela, 35. quæst. 6. præscriptam, c. inquisitionis, extr. de accusat. 6. Si turpis quæstus gratia ad accusationem procedat, c. significante, extr. eod. 7. Si malo zelo moueatur, & odio coniugum, ad accusandum prorumpat, d. c. de parentela, & c. cum dilectus, extr. de accusat. 8. Si accusator sit perjurus & infamis, c. cum oporteat, extr. de accusat. 9. Si denuntiationis tempore tacuerit: nisi denuntiationem probabiliter ignorauerit, vel

vel ex causa (quorum quædam in c. fin. ext. eo. recēsentur) accusationem opponere impeditus fuerit: vel iuret, se de nouo didicisse. Et quòd non obijciat illam malitiosè, vt colligitur ex Innocē tiana constitutione, c. cū in tua, extr. eod.

DE DIVORTIIS.

Titulus XIX.

Continuatio.

Probato coram iudice competenti legitimo matrimonij impedimento, ferēda est diuortij sententia. Quod quidem diuortium cum matrimonio pugnare, suprā dictum est.

Quid est Diuortium?

Diuortium est, legitima mariti & vxoris separatio, apud competentem iudicem, cum causę cognitione, & sufficiente eius probatione facta, Panormitanus in c. ex conuestione, ex. de resti. spoliatorum.

Vnde dicitur Diuortium?

Diuortium, teste I. C. Caio, dicitur à diuersitate mentium: vel quia in diuersas partes eunt; q̄ distrahūt marrimonium, l. diuortium, ff. de diuort. & repud.

Quotplex Diuortium?

Duplex, thori & fœderis matrimonialis. Quòd ad thorum, diuortium contingit, cū cohabitatio vel conuersatio mutua coniugum ad tempus vel nulla temporis habita ratione interdicitur, c. dixit Dominus. 32. quæst. 1. quòd ad fœdus matrimoniale, dissoluitur matrimonium: se matrimonium, quòd ad eius substantiam, penitus & in